

LBRIS

We know
books

PASSIONARIA STOICESCU

PREGĂTEȘTE-TE DE CIRC!

Povestiri și nuvele

Editura Ink Story
Pucioasa, 2025

Cuprins

„Generalul” Coanamare	pag. 5
Gură de canal și descântecul de legat	pag. 25
Domnișoara OZN	pag. 41
Parfum și mătării	pag. 69
Câte ceva din legea tulburelii	pag. 87
Pregătește-te de circ!	pag. 107
De la domnul Freud citire.....	pag. 129
Mizeria sâmbetei	pag. 149
Triolet de dame, Courbet și șarpele.....	pag. 183
Mama, copilul meu bătrân.....	pag. 201
Sila.....	pag. 221

„Generalul” Coanamare

Puseră coliva pe băncuța de lemn a unui mormânt vecin. Apoi Maria scoase lumânările și rupse câte un căpețel din fiecare, scuipându-l cu un fel de șuierat. Placa dentară o deranja de câțeva vreme, dar acum, după ce își înclaiase dinții falși în ceara aceea gălbuie și cu gust sălcii, parcă se simțea mai bine.

— Ați adus vinul? întrebă ea, trebăluind în coșul mare, de nuiele, plin cu șase farfurii pentru pomană. Da' o măslină, acolo, n-ați găsit și voi să puneți? Că scumpe s-au făcut...

— Parcă numai măslinile, sări Sanda. Coanamare era mândricioasă, Dumnezeu s-o odihnească! Zău, mi-e frică să-i văd oasele! Și ce carne albă avea, Doamne, iartă-mă! Apoi scotocind curioasă în coș: Da' unde ați găsit voi, fetelor, șnițelele astea? La Leonida sau la Palat? Mai bine mi le-ați da mie de pomană, că de mine nu vă mai pasă! Eu pe toți v-am crescut și acum, uite mulțumirea... De când n-am mai pus în gură bucățică de carne...

Și i se făcu milă de ea însăși, că începu să plângă. Bătrânețea îi încărcase chipul și trupul cu pungi fleșcăite, pe sub ochii, ehei! tare frumoși odinioară, pe sub fălci, pe sub sâni, pe sub burtă.

— Să-ți dea fiu-tu! Să nu-i mai cheltuie pe băutura, spuse înveninat Ana. După ce umblu toată dimineața să vă aduc și eu din sărăcia mea câte-un ou, câte-un iaurt, câte-o pâine, el, măgarul, cum mă vede, nu știe altceva:

„Dai și tu un coniac?”, că parcă numai coniac ar fi supt de când s-a născut.

— Ei, săracul, e bolnav, zise Sanda. Și mila i se mută subit înspre fiu-său. Zice și el, în glumă... Nu știți voi că asta-i vorba lui? Acu' că s-a chinuit o lună în spital, de la căzătura aia, a slăbit rău de tot.

— Care căzătură? Pompilia? Păi nu terminase cu ea? Nu ți-a vândut tabloul cu Veneția de deasupra patului pentru hachițele ei? Îi răstălmăci Maria vorbele, punându-și dinainte un șorț de bucătărie și pregătindu-se să desfacă pachetele și să așeze pomana în farfurii.

— Ce rele sunteți! Parcă ai voștri sunt mai breji, răspunse Sanda cu obidă. De la căzătura de pe scară, aia de-o știți voi foarte bine, și-acum îmi răstălmăciți vorbele, de-atunci s-a nenorocit el...

— Să nu-mi spui că s-a dat și la cotoroașta de stă sub tine cu un etaj, șuieră Ana, trebăluind mai departe cu nasul în pachete.

— O lună să nu vină nimeni la tine, și să zaci în spital... Cât s-a mai chinuit, continuă Sanda ca și când n-ar fi auzit spusele soră-si. Mititelul, scânci ea.

— Da, da, mititel la șaizeci de ani, bombăni Maria și începu să ascută lama unui cuțit bont de crucea mormântului. S-a chinuit să sară pe fereastra salonului și să se ducă la bodega aia de-i zicea „Ghiocei” pe vremea lui Tache... Că lipsa de coniac îl ardea la stomac... pfui, făcui și poezii... Uite că vine popa, e păcat să hulim la mort!

*

Pe alee venea un preot soios, cu anteriorul bătând în cenușiu de la atâta purtare. Bătrânele îl găsiseră așteptând la poarta cimitirului. Maria, cea mai

bisericoasă dintre ele, îl rugase să facă o slujbă de pomenire, că-i scot oasele Coanemari s-o ducă la Buna Vestire, că aici ieșise o dandana cu locul de veci. De fapt, nu ele avuseseră acte aici, ci Done, fratele cel mai mare, mort cu zece ani în urmă, de necaz că fiu-său fugise în Germania, cu o balerină.

Numai că, după ce-și cumpărase locul de veci, Done lăsase cu limbă de moarte, ca pe el să-l ardă, fiindcă zicea: „Viermii și coropișnițele nu-s de mine, m-au mâncat destul pe pământ; pe mine un foc m-a ars pe lumea asta, focul să mă ardă și pe cealaltă”. Așa că, în mormântul cu pricina nu fusese îngropată decât Coanamare, cu mulți ani în urmă. Cum mormântul trebuia eliberat ca orice loc de pe pământul ăsta, care se ocupă, se eliberează și iar se ocupă, bătrânele veniseră să scoată oasele mamei lor și să le ducă într-un alt mormânt, de data asta ceva mai sigur, al Leancăi, vara lor, un loc de veci, cu acte-n regulă.

Se zvonea că în curând și cimitirul o să se mute, și ce grozăvie! Or să fie scoși morții din morminte și duși în alte locuri. Dar asta pentru cine mai avea urmași, pentru cine nu, noua termocentrală plănuită să se ridice pe acel loc trebuia să-i înghită. Bieții morți aveau să lumineze, să dea căldură, nu doar să îngrașe liniștiți pământul și să înflorească în zarzări și corcoduși. Loc de veci? Care vecie? Mort să ajungi și să te plimbi de colo-colo... Doamne ferește, că și-n viață Coanamare se tot mutase cu copiii după ea, ba de foamete, ba de război, ba de tinerețe, ba de bătrânețe. Acum, oasele ei trebuiau spălate, miruite, puse în sac nou de pânză înălbită, slujite un pic și mutate la Buna Vestire.

*

În urma preotului se târâiau doi gropari murdari, ținând în mâini cazmale.

— Binecuvânteeeează... zise popa pe nas, mormăind pentru el vorbele, chinuindu-le în gingiile aproape știrbe și făcând semnul crucii cu niște degete osoase și încârligate.

Groparii n-aveau nici o tragere de inimă. Slujbă săracă, ia, acolo niște babe dezgropând oasele alteia. Ce să folosești din asta? Și dacă din toată preoțimea cimitirului slujea amărâtul de popa Gujbă, era clar că pomana avea să fie ca vai de lume.

Soarele încălzea pământul reavăn, aburind a primăvară și gândacii Domnului stropeau parcă huma neagră, lucioasă, îngrășată de oasele Coaneimari, cu picături sângerii, mișcătoare, ițindu-se pe cruce, pe sub cele două tufe de liliac puse demult, de Done, arsul.

Popa ceru coliva, făcu semnul crucii peste ea, o trase mai spre marginea băncii și oftând din rărunchi se așeză alături.

— Phii, ce s-a încălzit, zise el și-și ridică anteriorul decolorat, descoperind o pereche de ghete scâlciate și fără șireturi.

Cele trei surori căpătaseră un aer împietrit, de evlavie. Maria își băgase mâinile mici și zbârcite sub șort. Sanda și le ținea încârligate sub fleșcăitura sânilor; Ana, cea mai tânără și zdrahoancă dintre ele își împreunase degetele într-un fel de împletitură și, cu picioarele groase și rășchirate, se uita în pământ, ca într-o rugăciune mută.

După vreo zece minute de săpat, groparii dădură la iveală un femur lung, albicios, încolăcit la capăt de-o râmă groasă.

— Și ce picioare sprinteneeee avea eaaa... începu Maria un bocet obișnuit, pe un fel de melodie monotonă,

prin care se apuca de fiecare dată, când venea la cimitir, să descrie calitățile Coaneimari. Albeee, fără o varică pe eleee!

— Of, Coanămareee... cum mai ziceai matala cu mosoreluuu... se porni și Sanda, cu un ton mai sus, subțire și pe nas.

— Ce spune tu, asta? S-a scrântit? se aplecă Ana mai aproape de groapă, strângându-și picioarele. Ce-i cu mosorelu'? O să-și închipuie popa că suntem nebune!

— Ei, lasă, că știu eu ce zic... Și Sanda ciupi dintr-un snițel ce ieșea provocator de sub șervetul alb. Tu ești mică, nu-ți amintești, molfăi ea cu poftă.

Cu buzele groase, sclipind în soare de grăsimea snițelului, se aplecă la urechea Anei și-i spuse șoptit:

— Să tot fi avut mama douășcinci de ani... Sărăcuța de eaaa!

Își aduse aminte că e la mormânt, că trebuie să plângă. Mai molfăi puțin, se șterse la ochi cu o batistă murdară și continuă de data asta împăcată. Găsise tonul potrivit. Nici bocet, nici poveste.

—... Și era harnică... și tot cosea... Că la treișpe draci, și dădu din mână a lehamite, trebuia să coși, să croiești. Da' bietu' tata era obosit... Venea de la câmp pe jos, zece kilometri, că eram tocmai la Căldărești, și nu-i mai ardea lui de... Doamne, iartă-mă! și făcu o cruce mică, la repezeală, parcă ștergându-și de pieptii rochiei negre, degetele soioase. Da' Coanamare și cosea, dar nici pă el nu-l ierta, cât ar fi fost de obosit. Se făcea că scapă mosorelul cu ață pe sub mașină și când colo, și-l puneă înadins la picioare... Să-l găsească bietu' tata, să-i vadă picioruțu'... Nu ca acuma, curviștinele astea cu mucii la nas, de mergi pe stradă și-ți arată tot, vrei nu vrei! Ce curiozitate or mai avea bărbații, dacă li se dă

totul de-a gata? Ba chiar sar pe ei!

— Taci, soro, că e păcat, se uită popa la noi!

Și Ana se trase mai spre mormântul vecin, rășchirându-și iar picioarele. Purta în priviri un sentiment ciudat, de curiozitate satisfăcută, amestecată cu pioșenie.

— Da' de mult se prăpădi? zise unul din gropari, ștergându-și fruntea asudată și privind pe sub gene la picioarele Anei. Avea o mustață pleoștită pe care și-o tot mușca într-un tic nervos. Noroc c-a plouat, că altfel dracu' știe când dovedeam noi să scoatem osișoarele astea, spuse tot el, neașteptând să-i răspundă cineva.

Celălalt săpa cu îndârjire, să termine mai repede, să dea de tigră. Cine știe cum se rătăcise femurul ăla spre capul gropii, căci după chibzuința lor, toate oasele trebuiau să fie alături că doar, creștinește, după șapte ani, fuseseră spălate și puse toate la un loc...

În sfârșit, cazmaua scrâșni ușor și mustăciosul, după ce-și mușcă nervos marginea mustății stângi, trase un craniu, îl scutură de pământ, îl șterse meticolos cu dosul palmei, suflă de câteva ori în orbitele goale ale tigvei, ca și când asta ar fi putut s-o însuflețească subit, și zise triumfător:

— Iaca și Coanamare!

*

Abia atunci Ana și Sanda se puseră și ele pe plâns, dar fără vorbe, liniștit, smiorcăindu-și nasurile bătrâne, una în batistă, cealaltă în colțul unei eșarfe decolorate.

— Da' de ce-i ziceați Coanamare, dacă vă era mamă? Că eu așa înțelesei, întrebă groparul cel tăcut, care până atunci nu scosese vreo vorbă și săpase zelos.

— Nu noi i-am zis așa, ginerii... Bărbații noștri!

Că toți au iubit-o și i-au știut de frică. Noi eram și noi acolo, niște cocoane, dar mici, că eram tinerele... Dar ea? Ea era generalul, în casă. Bărbatu-meu a fost colonel, Dumnezeu să-l odihnească și pe el, dar mama, nimic: „Antonică, oi fi tu colonel, zicea, să-ți comanzi trupa și nevasta, dar eu sunt generalul!”. Ce mai! Nu-i ieșea nimeni din cuvânt...

Preotul își turnă un păhărel din vinul cu care trebuiau musai stropite oasele. Îl dădu peste cap, apoi începu să bombăne iar slujba aceea ridicolă, pe care numai el o auzea.

— Păi, ce Dumnezeu, părinte? sări groparul cel mustăcios, făcându-i celuilalt cu ochiul. Băuși vinul Coaneimari? Și ea cu ce-o să-și mai spele sărmanele ciolănele?

— Las' că și oasele mele sunt bătrâne, nu-i păcat, taică, spuse preotul ca și când avea harul să-și ierte singur greșelile. Poate mâine mor...

Maria își netezi șorțul, se aplecă în spatele crucii și scoase dintr-o sacoșă veche un lighenaș roșu de plastic. Turnă în el agheasmă dintr-o sticlă, pe care o adusese tocmai de la Cernica și începu să bălăcească acolo tigva și celelalte oase ce le găsiseră groparii. Nu mai plângea. Avea un aer împăcat, de gospodină care spală vasele.

— Numai două sute? se necăji mustăciosul, văzând că Ana scoate dintr-o poșetă răpciugoasă patru hârtii de cincizeci de lei, mototolite. Și mai ziceați c-a fost general... și-și mușcă mustața stângă așa cum avea obiceiul.

— De la noi mai puțin, de la Dumnezeu mai mult! șopti Maria ca și cum ea oficia slujba aceea de deshumare. Așeză oasele pe un prosop nou și despături sacul alb de pânză. Atât se înțeleșese cu soră-sa, Ana, ca să le dea. Cât despre Sanda, ea era falită rău și n-o

puseseră la socoteală.

— Ia uită-te, obrăznicie! sări tocmai ea. Păi eu am o pensie de trei suteșoare pe lună și lor nu le-ajung două sute în cinci minute, și i-a mai ajutat și ploaia. Lacrimile de până atunci care-i jucaseră în ochi, dispărură ca prin farmec, parcă sorbite de un aer nevăzut. Unde-mi sunt ochelarii? întrebă ea deodată, uitându-se caraghios de jur-împrejur.

Când își punea gioarșele de ochelari legați cu sfoară (căci de câte ori îi dădea lui Puiu, fecioru-său, să-i ducă la reparat, el îi bea banii și aducea ochelarii la fel sau îi meșterea el, c-o ață nouă), avea senzația că devine mai convingătoare și-și dă gata adversarul. Numai că groparii nici nu se sinchisiră, își luară cazmalele și plecară bodogănind.

— Hai, mă, dă-le dracu' de babe zgârcioabe, zise mustăciosul băgând frumușel banii în buzunar. Să-și toarne singure pământul în groapă, să vadă și ele cum e pentru o sută de lei, 'tu-i mama ei de viață amărâtă!

— Ce-a zis, ce-a zis? întrebă Sanda cu un aer războinic, căci își găsiseră ochelarii și-și potriviseră sfoara lor după urechi. Ar fi vrut să mai audă o dată înjurătura.

*

— La Petrina s-a mai dus cineva? schimbă Maria vorba, fără să-i răspundă. Ce mai buruieni or fi pe mormântul ei! și-i făcu Anei semn cu capul, să vină s-o ajute să lege baierele săculețului de pânză. Așa-i când rămâi femeie singură și fără apărare, bombăni ea ca pentru sine. Puteai și dumneata, părinte, să le zici vreo două la gropari... Să spurce sfânta slujbă cu vorbele lor...

Preotul, întors cu spatele, mânca liniștit din colivă și din când în când își ștergea barba albă cu dosul

palmei uscățive. Flămând și ca vai de el, vinul băut îl amețise și avea un aer de câine bătrân și credincios care nu mai poate nici lătra, necum să mai muște.

— Cin' să se mai ducă la Petrina? Ați uitat că n-a vrut aici, cu mama? zise cu părere de rău Ana. Știți și voi doar ce spunea când trăia, că i-e frică de Coanamare, Doamne, iartă-mă, c-o bate și moartă! Pe mine știu că m-a părut odată că nu-nvățasem la geografie și a venit la școală, la domnul Gogan... Mario, tu-l mai ții minte pe Gogan?... Și l-a pus să mă scoată la tablă, că el nici gând n-avea, și să-mă-ntrebe unde se varsă Nilul...

— Ia ascultă! sări Maria, aruncând cât colo săculețul cu oase. Ție nu ți-e puțin rușine? Păi asta pe mine m-a întreat! Cum poți să pui totul pe seama ta? Mică și nerușinată, să iei tu, totul! Așa te știu de-o viață...

— Ei, ho, strigă Ana înroșindu-se. Pe tine, na, te-a întreat! Dar nu de asta voiam să zic, că doar pe mama o pomenim aici. Că era deșteaptăăă! și izbucni în plâns ca să curme cearta.

— Asta da, mârâi Maria ceva mai împăcată și ștergând zelos cu șervetul cel alb de deasupra coșului de răchită, farfuriile. Când am spus eu că Nilul prin revărsare aduce pagube folositoare, atunci m-a agrovenit Coanamare de nu m-am văzut. Sando, tu trebuie să știi câte clase avea mama...

Biruită de oboseală, Sanda se așezase lângă preot, punând coliva pe buza gropii. Privi în pătratul negru mirosind a țărână, trase de sfoara ochelarilor și surâse trist:

— Ei, bravo! Câte? Nici una! Ea învăța de la noi, că ne pune să citim cu voce tare. Da' dacă o întrebai ce școală a făcut, zicea că seminarul. Și noi, ce știam pe vremea aia? Credeam! Și-avea o memorie... Nu ca mine, că am început să uit de la mână pân' la gură! Da' mi-a